

Tổ chức hoạt động giáo dục đạo đức và kỹ năng sống cho học sinh thông qua môn Đạo đức lớp 3

Lâm Văn Chí*

*Học viên Cao học, Trường Đại học Trà Vinh

Received: 28/8/2024; Accepted: 14/9/2024; Published: 30/9/2024

Abstract: From the research results of the topic “Organizing moral education and life skills activities for students, through Ethics subject grade 3 at Quang Phu Primary School, Tan Hung Tay commune, Phu Tan district, Ca Mau province”; the article presents some theoretical issues of the above topic.

Keywords: Moral education and life skills, Ethics subject grade 3

1. Đặt vấn đề

Giáo dục đạo đức và KNS là một vấn đề rất quan trọng nhằm giúp HS hình thành phẩm chất: Đức, trí, thể, mỹ. Nó là nền tảng cơ bản của giáo dục toàn diện. Bởi suy cho cùng một đứa trẻ dù có tài giỏi, có học tốt đến đâu mà không có hạnh kiểm hay đạo đức và KNS tốt thì mai này lớn lên đứa trẻ ấy cũng trở thành kẻ vô dụng và trở thành mối nguy hại lớn cho xã hội. Chính vì vậy công tác đạo đức và KNS trong những năm gần đây đã đặt mục tiêu hàng đầu là phải ưu tiên cho việc chăm lo đạo đức và KNS cho HS, coi đó là căn bản, cái gốc cho sự phát triển nhân cách. Vì vậy tác giả đã quan tâm nghiên cứu và từ kết quả nghiên cứu đề tài “Tổ chức HĐ GDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 tại Trường Tiểu học Quảng Phú, xã Tân Hưng Tây, huyện Phú Tân, tỉnh Cà Mau”; bài viết trình bày một số vấn đề lý luận của đề tài trên.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Môn Đạo đức theo chương trình GDPT 2018

Theo Chương trình GDPT 2018 môn GDCD; thì: “Giáo dục công dân (môn Đạo đức ở cấp tiểu học, môn GDCD ở cấp THCS, môn GD kinh tế và pháp luật ở cấp THPT) giữ vai trò chủ đạo giúp HS hình thành, phát triển ý thức và hành vi của người công dân. Thông qua các bài học về lối sống, đạo đức, pháp luật, kinh tế, môn GD công dân góp phần bồi dưỡng cho HS những phẩm chất chủ yếu và năng lực cốt lõi của người công dân, đặc biệt là tình cảm, niềm tin, nhận thức, cách ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật, có KNS và bản lĩnh để học tập, làm việc và sẵn sàng thực hiện trách nhiệm công dân trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế. Ở giai đoạn GD cơ bản: Đạo đức và GD công dân là các môn học bắt buộc. Nội dung chủ yếu của môn học là GDĐĐ,

KNS, pháp luật và kinh tế. Những nội dung này định hướng chính vào GD về giá trị bản thân, gia đình, quê hương, cộng đồng, nhằm hình thành cho HS thói quen, nề nếp cần thiết trong học tập, sinh hoạt và ý thức tự điều chỉnh bản thân theo các chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật.”

Như vậy với môn Đạo đức ở tiểu học được xây dựng theo hướng mở. Chương trình chỉ quy định những yêu cầu cần đạt và những nội dung cốt lõi cho mỗi cấp học, lớp học; theo sách giáo khoa. GV môn Đạo đức ở tiểu học chủ động, sáng tạo trong quá trình thực hiện dạy học môn Đạo đức ở tiểu học.

2.2. Nội dung tổ chức dạy học nội dung GDĐĐ và KNS cho HS thông qua môn Đạo đức lớp 3

Theo Chương trình GDPT 2018 môn GDCD; lớp 3 có 5 nội dung: Yêu nước; Nhân ái; Chăm chỉ; Trung thực; Trách nhiệm. Cụ thể

- Về Yêu nước: Em yêu Tổ quốc Việt Nam
- Về Nhân ái: Quan tâm hàng xóm láng giềng;
- Về Chăm chỉ: Ham học hỏi;
- Về Trung thực: Giữ lời hứa;
- Về Trách nhiệm: Tích cực hoàn thành nhiệm vụ.

+ Với nội dung: Em yêu Tổ quốc Việt Nam thì yêu cầu cần đạt là:

- Biết Quốc hiệu, Quốc kì, Quốc ca Việt Nam.
- Nêu được một số nét cơ bản về vẻ đẹp của đất nước, con người Việt Nam.
- Nhận ra Tổ quốc Việt Nam đang phát triển mạnh mẽ.

– Thực hiện được hành vi, việc làm thể hiện tình yêu Tổ quốc Việt Nam: nghiêm trang khi chào cờ và hát Quốc ca; yêu quý, bảo vệ thiên nhiên; trân trọng và tự hào về truyền thống lịch sử, văn hóa của đất nước.

- Tự hào được là người Việt Nam.

+ Với nội dung: Quan tâm hàng xóm láng giềng thì yêu cầu cần đạt là:

– Nêu được một số biểu hiện của việc quan tâm đến hàng xóm láng giềng.

– Biết vì sao phải quan tâm đến hàng xóm láng giềng.

– Quan tâm đến hàng xóm láng giềng bằng những lời nói, việc làm phù hợp.

– Đồng tình với những lời nói, việc làm tốt; không đồng tình với những lời nói, việc làm không tốt đối với hàng xóm láng giềng.

+ Với nội dung: Ham học hỏi thì yêu cầu cần đạt là:

– Nêu được một số biểu hiện của việc ham học hỏi.

– Nhận biết được lợi ích của việc ham học hỏi đối với lứa tuổi của mình.

– Thực hiện được việc làm thể hiện sự ham học hỏi.

+ Với nội dung: Giữ lời hứa thì yêu cầu cần đạt là:

– Nêu được một số biểu hiện của việc giữ lời hứa.

– Biết vì sao phải giữ lời hứa.

– Thực hiện giữ lời hứa bằng lời nói, việc làm cụ thể.

– Đồng tình với những lời nói, hành động thể hiện việc giữ lời hứa; không đồng tình với lời nói, hành động không giữ lời hứa.

+ Với nội dung: Tích cực hoàn thành nhiệm vụ thì yêu cầu cần đạt là:

– Nêu được một số biểu hiện của tích cực hoàn thành nhiệm vụ.

– Biết vì sao phải tích cực hoàn thành nhiệm vụ.

– Hoàn thành nhiệm vụ đúng kế hoạch, có chất lượng.

– Nhắc nhở bạn bè tích cực hoàn thành nhiệm vụ”.

Nội dung GD KNS lớp 3 có 2 nội dung: Một là Kỹ năng nhận thức, quản lý bản thân với nội dung cụ thể là: Khám phá bản thân. Hai là Kỹ năng tự bảo vệ với nội dung cụ thể là: Xử lý bất hoà với bạn bè”.

Như vậy, nội dung HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bao gồm 2 nội dung như trên.

2.3. Phương thức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3

Phương thức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 theo nội dung được trình bày ở mục 1.2.2 thường được thực hiện thông qua hai

phương pháp chủ yếu, đó là:

- *Thứ nhất*, Phương thức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng phương thức dạy học trên lớp các nội dung theo chương trình SGK môn Đạo đức lớp 3 của Bộ sách Chân trời sáng tạo.

- *Thứ hai*, Phương thức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng phương thức các HĐ ngoài giờ lên lớp, bao gồm các HĐ trong và ngoài nhà trường, HĐTN ở lớp 3. Mỗi phương thức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng các phương thức và loại hình này cần đảm bảo những nguyên tắc riêng, được thực hiện theo những hình thức riêng và được đánh giá bằng những phương pháp, công cụ riêng như: sinh hoạt lớp, HĐGD theo chủ đề môn Đạo đức lớp 3.

2.4. Loại hình HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3

- Về Loại hình HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3, cần sử dụng nhiều loại hình tổ chức đa dạng, phong phú, nhằm giúp HS có cơ hội thực hành những kiến thức, kỹ năng đã tiếp nhận từ môn học. Theo Sổ tay hướng dẫn GDĐĐ cho HS do Vụ GD Chính trị và Công tác HS, sinh viên Bộ GD – ĐT; tác giả thấy có một số loại hình HĐ phổ biến và có hiệu quả trong tổ chức dạy học nội dung GDĐĐ thông qua môn Đạo đức lớp 3 có thể vận dụng như:

+ *Tổ chức HĐGDĐĐ KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình Trò chơi.*

+ *Tổ chức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình Hội thi.*

* Một số lưu ý khi tổ chức Hội thi:

- Tổ chức hội thi là một HĐ tích cực nhưng nếu lạm dụng nó cũng sẽ gây nhàm chán cho HS, do vậy cần phối hợp với các hình thức khác để HĐ đa dạng.

- Đối với cuộc thi hùng biện, hái hoa dân chủ, kể chuyện, biểu diễn văn nghệ, thiết kế đồ vật, ... cần tổ chức như ngày hội để HS biểu diễn/trình bày.

- Sau cuộc thi, các tác phẩm dự thi có thể được tiếp tục trưng bày hoặc lưu giữ. GDĐĐ cho HSTH thông qua diễn đàn. Đây là hình thức tổ chức HĐGD có chủ đề và đối tượng rộng rãi. Diễn đàn bao giờ cũng tập trung vào một chủ đề nhất định, đó là chủ đề mà các thành viên đang quan tâm hay mang tính thời sự quan trọng”

* Một số lưu ý khi triển khai thực hiện:

- Chủ đề diễn đàn do HS đề xuất và phù hợp với nhu cầu của HS.

- Nên tạo không khí diễn đàn thân mật và cởi mở.

- Tất cả HS phải được đối xử một cách bình đẳng;

- Hãy lắng nghe các em nói, không ngắt lời các em.

+ *Tổ chức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình tiểu phẩm*: Nội dung một tiểu phẩm là câu chuyện có mở đầu, diễn biến và kết thúc, có nhân vật và tình huống, có mâu thuẫn và kịch tính, trong đó nhân vật chính cần trải qua các bước phát triển tâm lí, cảm xúc để tăng tính kịch của câu chuyện, tất cả diễn biến của câu chuyện đều phải thông qua hành động của nhân vật do diễn viên thể hiện.”

* Một số lưu ý khi triển khai thực hiện:

- Tiểu phẩm được xây dựng trên nền của một câu chuyện có kịch tính.

- Kịch bản càng gần gũi, càng thực tế, và càng nhiều mối quan hệ, nhiều vấn đề thì càng giúp HS thực hành giải quyết những vấn đề liên quan đến quan điểm sống, lí tưởng cách mạng, những giá trị sống và khát vọng sống.

- Hình thức tổ chức tiểu phẩm đa dạng;

- Phải đảm bảo phương tiện cần thiết để thực hiện tiểu phẩm.

2.5. Kiểm tra, đánh giá tổ chức HĐ GDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3

Kiểm tra đánh giá là khâu quan trọng của quá trình dạy học, GD nói chung và tổ chức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 nói riêng. Vì vậy cần phải xác định một số yêu cầu sau:

+ Trước tiên, cần xác định mục đích đánh giá:-

Xác định mức độ hoàn thành nhiệm vụ tổ chức dạy học nội dung GDĐĐ thông qua môn Đạo đức lớp 3 theo yêu cầu cần đạt được quy định trong Chương trình GDPT 2018.

- Động viên, khuyến khích HS tích cực rèn luyện học tập môn Đạo đức.

- Giúp CBQL và GV điều chỉnh lại nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học nội dung GDĐĐ thông qua môn Đạo đức lớp 3 phù hợp hơn.

+ Nội dung đánh giá: “Hành vi của HS trong sinh hoạt, học tập và ứng xử ở trường, ở nhà và ở cộng đồng có liên quan đến các chuẩn mực, quy tắc đạo đức, lối sống; Nhận thức của HS về lí tưởng cách mạng, về các chuẩn mực ĐĐ, các quy tắc giao tiếp, ứng xử và về ý nghĩa, sự cần thiết phải rèn luyện theo các chuẩn mực, quy tắc đó. Trong các nội dung đánh giá trên, nội dung đánh giá về hành vi của HS là quan trọng hơn và cần tập trung quan tâm khi đánh giá”.

+ hình thức đánh giá: Kết hợp giữa đánh giá thường xuyên với đánh giá định kì; Kết hợp giữa

hình thức nhận xét và xếp loại. Kết hợp giữa đánh giá của giáo viên bộ môn với tự đánh giá của HS, đánh giá đồng đẳng của tổ nhóm HS, của CMHS, của GVCN và các lực lượng giáo dục khác có liên quan. Kiểm tra, đánh giá GDĐĐ cho HS thông qua phương pháp vấn đáp; Kiểm tra, đánh giá GDĐĐ cho HS thông qua phương pháp đánh giá qua các sản phẩm, HĐ của HS”.

Kiểm tra, đánh giá tổ chức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình về bản chất là khai thác tiềm năng GDĐĐ vốn đã chứa đựng trong môn học. KTĐG kết quả được thực hiện theo đơn vị lớp, do GV chủ nhiệm hoặc GV bộ môn Đạo đức thực hiện. Người chủ trì thực hiện đánh giá trên cơ sở tổng kết những đánh giá từ cá nhân HS (tự đánh giá), từ đánh giá của bạn bè (đánh giá đồng đẳng), đánh giá sản phẩm của HS và kết quả đánh giá tham gia HĐ nhóm. Việc KTĐG kết quả tổ chức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 bằng loại hình đối với cá nhân HS

3. Kết luận

Tổ chức HĐGDĐĐ và KNS cho HS, thông qua môn Đạo đức lớp 3 là một công tác đòi hỏi cả quá trình lâu dài, thường xuyên và liên tục, đòi hỏi tất cả thành viên trong nhà trường phải có tinh thần và trách nhiệm cao và các đối tượng giáo dục trong nhà trường gần gũi với HS, hiểu các em hơn để nắm được hành vi sai trái của các em, từ đó có nội dung, phương pháp, loại hình... tổ chức dạy học nội dung giáo dục đạo đức và KNS cho HS thông qua môn Đạo đức lớp 3; giải pháp để giáo dục các em thành những người con tốt, người có ích cho xã hội góp phần giáo dục các em hoàn thiện hơn cả về trí dục lẫn đạo đức.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 về ban hành Chương trình GDPT*. Hà Nội

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2020), *Thông tư 27/2020/TT-BGDĐT về Quy định đánh giá HS tiểu học*. Hà Nội

4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư 28/2020/TT-BGDĐT về ban hành Điều lệ trường tiểu học*. Hà Nội

5. Quốc hội (2019) < *Luật Giáo dục về Sửa đổi 2019*, Hà Nội